

"Bir cemaatin selameti için, bir ferдин rızası bulunmadan, hayatı ve hakkı feda edilmez. Hamiyet namına, rızasıyla olsa, o başka meseledir." Buradaki "hamiyet namına rızasıyla olsa" konusunu izah edip misal verir misiniz?

"Adalet-i mahzâ ile adalet-i izafiyenin izahı şudur ki **مَنْ قَتَلَ نَفْسًا بِغَيْرِ نَفْسٍ أَوْ فَسَادٍ فِي الْأَرْضِ فَكَأَنَّمَا قَتَلَ النَّاسَ جَمِيعًا** Ayetin mana-yı işarîsiyle, bir masumun hakkı, bütün halk için dahi iptal edilmez. Bir fert dahi, umumun selameti için feda edilmez. Cenâb-ı Hakkın nazar-ı merhametinde hak haktır, küçüğüne büyüğüne bakılmaz. Küçük, büyük için iptal edilmez. Bir cemaatin selameti için, bir ferдин rızası bulunmadan, hayatı ve hakkı feda edilmez. Hamiyet namına, rızasıyla olsa, o başka meseledir."⁽¹⁾

Bir kişi kendi rızası ile cemaatin selameti adına hakkından

vazgeçebilir. Ama onun rızası olmadan, toplumun selameti adına hakkının zorla gasp edilmesi zulümdür.

Hamiyet, din, vatan ve namus gibi ehemmiyetli kıymetleri koruma ve

bunlara hizmet etme duygusuna denir. Hamiyet namına demek, millet için millet adına demektir. Yani kişi milleti için fedakârlıkta bulunarak kendini feda edebilir ya da kendi hakkından feragat edebilir demektir.

"Bir cemaatin selâmeti için, bir ferдин rızası bulunmadan, hayatı ve hakkı feda edilmez." cümlesi maksadı tam ifade ediyor.

Mesela, bir aşının faydalı olup olmadığını anlamak için bir kişi üzerinden denenmesi gerekiyor. Ama bunun sağlık açısından bazı tehlikeleri bulunuyor. Toplum adına ve toplum menfaatine denilerek bu aşı hiçbir kişi üzerinde test edilemez. Ama kişi kendi isteği ile bunu kabul ederse o zaman caiz olur.

1) bk. [Mektubat, On Beşinci Mektup.](#)